

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO 56 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

Darbo kodekso (toliau – **Kodeksas**) 47 straipsnio 1 dalies 2 punkte įtvirtintos normos, reglamentuojančios galimybes darbdaviui paskelbti prastovą darbuotojui ar darbuotojų grupei, kai Lietuvos Respublikos Vyriausybė paskelbia ekstremaliąją situaciją ir (ar) karantiną, tikslas – sudaryti galimybes darbdaviams išsaugoti darbo vietas, o šios normos tikslui keliami šie uždaviniai: 1) valstybei – didžiaja dalimi subsidijuoti darbo vietas; 2) darbdaviams, pasinaudojus valstybės teikiamomis subsidijomis, išlaikyti darbo santykių tęstinumą. Šiuo prastovų teisiniu reguliavimu įtvirtintas konkretus prastovos atsiradimo pagrindas ir atskiras šios prastovos mechanizmas, kuris yra kitoks nei Kodekso 47 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytas įprastas prastovos mechanizmas, su kuriuo, vertinant loginiu teisės aiškinimo metodu, yra siejama Kodekso 56 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodyta darbuotojo teisė nutraukti darbo sutartį ir gauti išėitinę išmoką.

Vadovaujantis tuo, kas išdėstyta, bei įvertinus Kodekso 47 straipsnio 1 dalies 2 punkto teisinio reguliavimo tikrąją prasmę pažymėtina, jog Kodekso 56 straipsnio 1 dalies 1 punkto normos, reglamentuojančios darbo sutarties nutraukimą darbuotojo iniciatyva dėl svarbių priežasčių, objektas ir interesas, kurį ši teisės norma gina, nėra prastova dėl karantino paskelbimo. Tad darbuotojui, kai prastova paskelbta išimtinai Kodekso 47 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatytu atveju – dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės įvesto karantino, nutarus nutraukti darbo santykius, neturėtų būti suteikiama teisė pasinaudoti Kodekse 56 straipsnio 1 dalies 1 punkte numatyta teise (t.y. papildomai gauti ir vieno ar dviejų mėnesių darbuotojo vidutinio darbo užmokesčio išėitinę išmoką).

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Įstatymo projekto iniciatorius, rengėjas Seimo narys – Kazys Starkevičius.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai:

Šiuo metu įstatyme yra numatyta, kad darbo sutartis gali būti nutraukta darbuotojo rašytiniu pareiškimu, apie tai įspėjus darbdavį ne vėliau kaip prieš penkias darbo dienas, jeigu darbuotojo prastova ne dėl darbuotojo kaltės tęsiasi ilgiau kaip trisdešimt dienų iš eilės arba jeigu ji sudaro

daugiau kaip keturiasdešimt penkias dienas per paskutinius dvylika mėnesių, tokiu atveju darbuotojui sumokama dviejų jo vidutinio darbo užmokesčio dydžio išeitinė išmoka, o jei dirbo trumpiau nei vienerius metus – vieno dydžio. Išimtis nemokėti, jei prastova paskelbta ne dėl darbdavio kaltės, bet dėl Vyriausybės paskelbto karantino, nėra numatyta.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Tikimasi, kad šis pakeitimas aiškiai sureguliuos darbo sutarties nutraukimo santykius, kai darbo sutartis nutraukiame dėl prastovos, kuri paskelbta ne dėl darbdavio kaltės, bet dėl paskelbto karantino, nes Kodekso 56 straipsnio 1 dalies 1 punkto normos objektas ir interesas nėra prastova dėl karantino paskelbimo. Tad darbuotojui, kai prastova paskelbta Kodekso 47 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatytu atveju – dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės įvesto karantino, neturėtų būti suteikiama teisė pasinaudoti Kodekso 56 straipsnio 1 dalies 1 punkte numatyta teise.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Įstatymas neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai:

Įstatymo projektas užtikrins darbo santykių nutraukimo aiškumą, kai darbo sutartis nutraukiama dėl prastovos, kuri paskelbta dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės paskelbto karantino.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Nereikia priimti kitų teisės aktų.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys

terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

Įstatymo projektas parengtas laikantis nustatytų reikalavimų.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus:

Įstatymo projektas neprieštaruja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisės aktams.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti:

Nereikia priimti įgyvendinamųjų teisės aktų.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais):

Įstatymui įgyvendinti lėšų nereikės.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Nėra gauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

Prastova, darbo sutartis.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.

Teikia:

Seimo narys

Kazys Starkevičius